

بازار آزادی
دشمنان آن

این کتاب ترجمه سخنرانی‌های فون میزس هست با عنوان:

The Free Market and Its Enemies:
pseudo-science,
socialism,
and
inflation

سرشناسه	: فون میزس، لودویگ، ۱۸۸۱ - ۱۹۷۳ م.
عنوان و نام پدیدآور	: بازار آزاد و دشمنان آن / نویسنده لودویگ فون میزس؛ ترجمه محمد مبینی سوچلمایی (صابر)؛ ویراستار فرهاد نوع‌پرست.
مشخصات نشر	: تهران: آماره، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۲ ص.
شابک	: 978-622-5286-18-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: The free market and its enemies: pseudo-science, socialism, and inflation,
موضوع	: اقتصاد آزاد -- Free enterprise -- سیاست اقتصادی -- Economic policy
شناسه افزوده	: مبینی، محمد، ۱۳۶۷ - مترجم
شناسه افزوده	: نوع‌پرست، فرهاد، ۱۳۵۷ -، ویراستار
رده‌بندی کنگره	: HB۹۵
رده‌بندی دیویی	: ۳۳۰/۱۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۱۷۱۵۵۲

بازار آزاد و دشمنان آن

لودویگ فون میزس

ترجمه محمد مبینی

ویراستار: فرهاد نوع‌پرست

© Nashr-e-Amareh, MMXXIV

نشر آماره

عنوان: بازار آزاد و دشمنان آن

نویسنده: لودویگ فون میزس

ترجمه محمد مبینی سوچلمایی (صابر)

ویراستار: فرهاد نوع پرست

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۸۶-۱۸-۴

نوبت چاپ: اول تاریخ چاپ: ۱۴۰۲

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

هرگونه کپی برداری، اسکن و میکروفیلم،
جزئی یا کلی بدون اجازه مکتوب نشر
آماره ممنوع بوده و پیگرد قانونی دارد.

محتوای اصلی کتاب بازتاب
اندیشه‌های پدیدآورنده می‌باشد و
مسئولیت درستی آن به عهده‌ی ایشان
می‌باشد.

© تمامی حقوق چاپ و نشر برای نشر
آماره محفوظ است.

Title: The free market and its
enemies: pseudo-science, socialism,
and inflation

by Von Mises, Ludwig

Translator: M. Mobini

Editor: F. Nouparast

ISBN: 978-622-5286-18-4

The 1st Edition Published: 2024

Circulation: 500 impression

No portion of this book may be
reproduced, by any process or
technique, without the express
written consent of the publisher
(Amareh Press)

The views expressed in this book
represent those of the individual
Authors and Editors. These views do
not necessarily reflect endorsement
by the Publisher (Amareh Press)

© ALL RIGHTS RESERVED: for the
Amareh Press

دفتر نشر و پخش آماره: تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان دوازده فروردین،

پلاک ۳۱۶، واحد ۴ تلفن ۴۳۹۱-۸۷۶-۰۹۳۶

برای آگاهی از اطلاعات بیشتر به وب‌سایت نشر آماره مراجعه کنید:

www.nashreamareh.ir

قیمت: ۱۷۰ هزار تومان

لودویگ فون میزس (۱۸۸۱-۱۹۷۳)

برخی از آثار:

سوسیالیسم (۱۹۲۲)

لیبرالیسم (۱۹۲۷)

بوروکراسی (۱۹۴۴)

کنش انسانی (۱۹۴۹)

پیشگفتار

«بازار آزاد و دشمنانِ آن» مجموعهٔ سخنرانی‌های «لودویگ فون میزس» می‌باشد. این سخنرانی‌ها در فاصلهٔ ۱۲ روزهٔ ۲۵ ژوئن تا ۶ جولای سال ۱۹۵۱ در بنیاد آموزش‌های اقتصادی (FEE) ارائه شده است. حُسنِ این کتاب این است که به طور مختصر خواننده را با اهمّ مولفه‌های نظام فکری میزس آشنا می‌سازد؛ و بعلاوه، دریچه‌ای برای خواننده جهت آشنایی با علت اصلی معضلات امروز اقتصاد مثل تورم و رکود فراهم می‌کند. در پایان از مدیر محترم نشر آماره جناب آقای فرهاد نوع‌پرست برای پیشنهادِ ترجمهٔ این اثر و ویراستاریِ آن تشکر می‌کنم.

محمّد مبینی سوچلمایی (صابر)

فهرستِ سخنرانی‌ها

- سخنرانی اول. علم اقتصاد و مخالفانِ آن ۱۱
- سخنرانی دوم. شبه علم و فهم تاریخی ۲۳
- سخنرانی سوم. انسان کنش‌گرو علم اقتصاد ۳۹
- سخنرانی چهارم. مارکسیسم، سوسیالیسم و شبه علم ۵۷
- سخنرانی پنجم. سرمایه‌داری و پیشرفت بشری ۸۵
- سخنرانی ششم. پول و تورم ۱۰۷
- سخنرانی هفتم. استاندارد طلا؛ اهمیت و احیای آن ۱۲۷
- سخنرانی هشتم. پول، اعتبار و چرخه‌ی تجاری ۱۵۱
- سخنرانی نهم. درباره‌ی چرخه تجاری و ماهیت آن ۱۷۵
- نمایه

سخنرانی اول.

علم اقتصاد و مخالفان آن

در بین کتاب‌های بزرگ و تاریخ‌سازی که در اختیار بشر قرار دارد می‌توان به کتاب‌های ماندگار افلاطون؛ فیلسوف بزرگ یونانی و به طور مشخص به کتاب‌های «جمهور»^۱ و «قوانین»^۲ اشاره کرد. کتاب‌هایی که حدود ۲۵۰۰ سال پیش به رشته نوشته درآمده‌اند و درباره موضوعاتی چون مسائل فلسفی و معرفت‌شناختی، تئوری دانش و آگاهی و حتی شرایط اجتماعی بحث می‌کنند. پرداختن به اینگونه مسائل نمونه‌ای از یک نوع رویکردی [علمی] است که دو هزار سال استمرار داشته است.

اگرچه این رویکرد الان برای ما عادی است، اما نگرش جدیدی در طول ۱۰۰ سال اخیر در فلسفه اجتماعی، علوم، علم اقتصاد، پراکسیولوژی یا همان کنش‌شناسی^۳؛ توسعه پیدا کرده است. افلاطون گفته است که یک رهبر به وسیله "مشیت و تقدیر الهی" یا به وسیله ویژگی‌های شخصیتی [روحی و جسمانی] که دارد بر سر کار می‌آید و دنیا را به همان شیوه‌ای می‌سازد و سازماندهی دوباره می‌کند که یک معمار ساختمان انجام می‌دهد؛ آنهم بدون در نظر گرفتن خواسته مردمی که

---

1. The Republic

2. The Laws

3. Praxeology

دنباله‌روی او هستند و تازه بخواهد آن‌ها را در این ساختن مشارکت دهد. در فلسفه افلاطون بیشتر انسان‌ها "سنگ و گِل‌اند" که تحت کنترل و مدیریت یک سوپرمن [یا همان لیدر] برای ساختن اجتماع به کار می‌روند. مشارکت "اعضا" برای موفقیت چنین نقشه‌ای اصلاً مهم نیست. [در این حالت] تنها چیز مورد نیاز برای دیکتاتور، قدرت فرمانروایی بر مردم است تا نقشه‌اش را عملی کند. در اینجا افلاطون خودش را به عنوان مشاور دیکتاتور انتصاب می‌کند؛ یک متخصص و یک "مهندس اجتماعی"^۲ که برای بازسازی دنیا به دیکتاتور و برای پیش بردن مَنویات او مشاوره می‌دهد. شبیه همین مواردی که امروزه برخی از اساتید دانشگاه‌های امروزی ما برای مشاوره دادن به واشنگتن می‌روند.

این رویکرد و مدل افلاطونی تقریباً برای ۲۰۰۰ سال [بی‌هیچ تعدیلی] ثابت ماند. تمام کتاب‌هایی که در این مدت به رشته نوشته درآمده‌اند شرح و بسط همین دیدگاه بوده است. این موضوع در ذهن نویسندگان و پژوهشگران متبادر شد که حکومت برای اینکه قدرت کافی داشته باشد؛ لازم است مردم به عنوان "سنگ" و "گِل" در دست حاکمان و پلیس [یا به عبارتی در کنترل «قوه قهریه»] باشند. آن‌ها پذیرفتند برای اینکه هرکاری در کشور انجام شود باید حکومت به اندازه کافی قدرت داشته باشد. [در واقع] «قدرت» مهم‌ترین دارایی حکومت در نظر گرفته شد.

منابع گوناگونی که در طول متن به آنها ارجاع شده است:

1. Anderson, Benjamin McAlester. *Economics and the Public Welfare: Financial and Economic History of the United States, 1914–1946*. New York: D.Van Nostrand Co., 1949.

2. Cannan, Edwin. *Money: Its Connexion with Rising and Falling Prices*. London: P. S. King & Son, Ltd., 1935. (Reprinted by Staples Press, Inc., New York, 1945)

3. Cortney, Phillip. *The Economic Munich: The I.T.O. Charter, Inflation or Liberty, The 1929 Lesson*. New York: The Philosophical Library, 1949.

4. Hume, David. *Essays, Moral, Political and Literary*. First published in 1741, many reprints.

5. Weber, Max. *Gesammelte Aufsätze zur Religionssoziologie* (Collected Essays on the Sociology of the Great Religions). The first study in this book has been translated into English under the title of *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism*. London: George Allen Unwin Ltd., 1930. 2nd ed., 1948.

6. Wicksteed, Philip H. *The Common Sense of Political Economy and Selected Papers and Reviews on Economic Theory*. London: George Routledge & Sons, Ltd., 1935

نمایه

آدام اسمیت . ۱۵، ۱۱۹، ۱۵۴،	۱۸۹
آزادی ... ۱۶، ۲۰، ۸۵، ۹۱، ۹۴، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۵، ۱۴۲،	۱۵۳، ۱۷۹، ۱۹۳
آگوست گُنت ..... ۱۹، ۱۰۱	
آلمان ... ۱۷، ۳۵، ۷۴، ۹۰، ۹۹، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۴، ۱۱۱، ۱۱۲،	۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۱۸، ۱۱۹،
۱۵۶، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۲، ۱۸۱،	۱۹۳
آنارشی بازار..... ۱۸۹	
آنتروپرونر... ۲۷، ۳۱، ۳۴، ۱۶۴،	۱۶۶
اتریش ..... ۳۶، ۸۱، ۱۱۱، ۱۵۶	
ارزش ذهنی ..... ۴۱، ۴۸، ۴۹،	۴۶
ارسطو.....	۱۶۱
استالین.....	۱۶۱
استاندارد طلا.. ۹، ۱۱۸، ۱۲۰،	۱۲۱، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۷، ۱۳۳،
۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۴۰، ۱۴۱،	
اسکناس .... ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۲۱،	۱۲۲، ۱۲۴، ۱۳۳، ۱۵۷، ۱۵۸،
۱۶۵، ۱۷۲، ۱۷۷، ۱۹۲، ۱۹۳،	
اقتصاد بازار..... ۱۸۶، ۱۹۴،	
اقتصاد سیاسی. ۲۷، ۲۹، ۶۳،	۸۱، ۸۳
اقتصاددانان کلاسیک .... ۸۱،	۸۲، ۸۳، ۹۶، ۱۵۴
امریکا .. ۲۹، ۱۱۳، ۱۱۵، ۱۲۰،	۱۲۳، ۱۲۴، ۱۳۸، ۱۴۱، ۱۴۲،
۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۷، ۱۶۸، ۱۹۳،	
انباشت سرمایه ..... ۱۵، ۱۷،	
انسان اقتصادی ..... ۴۰، ۸۲،	
انقلاب صنعتی. ۱۶، ۱۷، ۵۸،	۸۷، ۸۹، ۹۰، ۹۳، ۹۴، ۱۰۰
انقلاب فرانسه .... ۳۲، ۳۳، ۳۵،	
انگلس (فریدریش).. ۵۹، ۶۰،	۶۷، ۶۹، ۷۱، ۷۲، ۷۴، ۸۰، ۹۳،
انیشیتین..... ۴۴،	

ایالات متحده... ۱۷, ۳۷, ۵۳,	بیکاری... ۸۸, ۸۹, ۱۳۸, ۱۴۴,
۷۰, ۹۸, ۱۱۳, ۱۱۴, ۱۲۷,	۱۷۹
۱۴۰, ۱۴۲, ۱۴۴, ۱۶۲, ۱۶۸	پارادوکس ارزش..... ۸۱, ۸۲
ایران..... ۹۵, ۹۶	پراکسیولوژی..... ۱۱
بازار... ۲, ۴, ۱۶, ۴۴, ۴۵, ۴۶,	پروس..... ۳۶, ۵۸, ۷۱
۴۷, ۴۸, ۵۰, ۸۷, ۱۰۷, ۱۰۸,	پس انداز ۱۵, ۱۳۲, ۱۶۴, ۱۸۰,
۱۱۶, ۱۲۱, ۱۲۵, ۱۲۸, ۱۳۷,	پل داگلاس..... ۵۳
۱۳۸, ۱۳۹, ۱۴۱, ۱۴۲, ۱۴۳,	پول خوب..... ۹۴, ۱۱۴, ۱۱۹,
۱۴۴, ۱۴۵, ۱۴۶, ۱۵۲, ۱۶۲,	۱۴۹
۱۶۸, ۱۷۰, ۱۷۳, ۱۸۱, ۱۸۶,	پول در گردش..... ۱۰۹
۱۸۹	پول دستوری..... ۱۲۱, ۱۲۷,
بازار پول..... ۱۰۸	۱۴۸, ۱۷۵
بازار سیاه..... ۱۴۳, ۱۴۶	تجارت طلا..... ۱۲۵
بانک مرکزی انگلستان. ۱۳۲,	تسهیلات..... ۱۵۷, ۱۶۱, ۱۶۳,
۱۳۳, ۱۳۴	۱۶۴, ۱۶۷, ۱۷۱, ۱۷۲, ۱۷۳,
بحران.. ۹۸, ۱۱۷, ۱۲۱, ۱۳۵,	۱۷۴, ۱۷۵, ۱۸۲, ۱۸۳, ۱۸۵,
۱۳۶, ۱۵۵, ۱۵۶, ۱۶۱, ۱۶۶,	۱۹۱, ۱۹۴
۱۶۷, ۱۷۰, ۱۷۱, ۱۷۳, ۱۸۰,	تشکیل سرمایه..... ۱۹۰
برتون وودز (کنفرانس).... ۱۷۶	تضاد طبقاتی..... ۵۹, ۶۹
بسط اعتباری..... ۱۶۴, ۱۷۱,	تقاضای پول ۱۰۷, ۱۰۸, ۱۱۰,
۱۷۲, ۱۷۴, ۱۷۷, ۱۷۹, ۱۸۱,	تقسیم کار.. ۱۵, ۴۹, ۵۰, ۶۵,
۱۸۸, ۱۹۱	۹۱
بورژوازی ۱۸, ۲۰, ۶۹, ۷۰, ۷۸,	تورم ۷, ۹, ۵۰, ۵۵, ۱۰۷, ۱۱۰,
۸۳	۱۱۱, ۱۱۲, ۱۱۳, ۱۱۴, ۱۱۵,
بوروکراسی..... ۵	۱۱۶, ۱۱۷, ۱۲۸, ۱۲۹, ۱۳۱,
بوم باورک..... ۴۷, ۱۶۰	۱۳۶, ۱۳۸, ۱۴۱, ۱۴۳, ۱۴۴,

داروین.....۵۵، ۶۷	۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۸
دانتته.....۶۲	۱۵۹، ۱۶۷، ۱۷۳، ۱۷۷، ۱۸۱
دانش پسینی.....۴۳	۱۸۲
دانش پیشینی... ۴۲، ۴۳، ۴۵	تورم منفی.... ۱۲۹، ۱۳۱، ۱۴۱
۵۴	ثروت ملل (کتاب)..... ۱۵۴
دستمزدها..... ۷۴، ۱۳۸، ۱۳۹	جامعه‌شناسی .. ۲۸، ۲۹، ۳۰
۱۴۴، ۱۵۴، ۱۶۲، ۱۶۶، ۱۸۰	۳۱
۱۸۲	جان استوارت میل..... ۴۳، ۸۲
دیالکتیک اقتصادی..... ۶۱	جان لاک..... ۴۳
ریا..... ۱۵۴	جرمی بنتام..... ۱۵۴
رشد اقتصادی..... ۵۲	جمهور..... ۱۱، ۱۶۲
رقابت..... ۱۵، ۱۳۵، ۱۹۰	جنبش فابین..... ۷۲
رکود. ۷، ۹۸، ۱۳۶، ۱۴۴، ۱۵۵	جنگ جهانی.. ۵۵، ۹۸، ۱۱۱
۱۵۶، ۱۵۷، ۱۶۱، ۱۶۳، ۱۷۹	۱۱۲، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۲۱
۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۵، ۱۸۷	۱۳۶، ۱۳۷، ۱۷۶
روانشناسی..... ۳۰، ۳۷	جونز..... ۸۱، ۱۶۰
روانی..... ۱۱۵، ۱۸۲	چارلز اول..... ۱۶۲
روسو..... ۱۴	چپ و راست..... ۱۹
ریاضیات..... ۴۴	چپ‌ها..... ۲۰
ریکاردو..... ۸۲، ۱۱۹، ۱۲۰	چرچیل..... ۱۳۷، ۱۴۰
سازمان ملل. ۱۶۱، ۱۶۳، ۱۷۹	چرخه‌های تجاری ۱۶۱، ۱۷۹
سرمایه ۴۷، ۶۳، ۶۹، ۹۰، ۱۴۵	۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶
۱۶۴، ۱۷۰، ۱۸۹	خدا..... ۲۴، ۲۶، ۴۱، ۵۷، ۹۲
سطح استاندارد زندگی... ۱۷	خرد.... ۴۰، ۴۱، ۴۴، ۴۵، ۱۴۸
۹۳، ۹۸، ۱۰۰	۱۷۰

فلسفه .. ۱۸, ۶۴, ۷۰, ۷۶, ۷۷,	سوسیالیسم ۵, ۹, ۵۷, ۵۸,
۱۶۱	۵۹, ۶۰, ۷۳, ۷۵, ۷۸, ۷۹,
فنلوند..... ۱۳, ۱۵	۱۵۵, ۱۰
فیشر..... ۱۴۸, ۱۴۹, ۱۶۷	سوئد..... ۱۱۷, ۱۸۱
قانون پیل..... ۱۵۸	صنعت پنبه ۹۰
قانون سی..... ۱۵۶	صنعت نفت ۹۶
قانون طبیعت ۳۵	طبقه ۶۸, ۶۹, ۷۰, ۷۱, ۷۲
قدرت خرید ۱۱۰, ۱۱۱, ۱۲۷,	طلا ۸۱, ۱۱۰, ۱۱۸, ۱۱۹,
۱۲۸, ۱۲۹, ۱۳۲, ۱۴۱, ۱۴۷,	۱۲۰, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۴, ۱۲۵,
۱۴۸, ۱۴۹, ۱۹۴	۱۲۷, ۱۲۸, ۱۳۳, ۱۳۴, ۱۳۶,
قرون وسطا..... ۵۱, ۸۹	۱۳۷, ۱۴۰, ۱۴۱, ۱۴۲, ۱۴۳,
قوانین اقتصادی..... ۴۲	۱۴۴, ۱۴۶, ۱۴۷, ۱۵۱, ۱۵۳,
کاپیتالیسم..... ۷۵, ۷۹	۱۵۷, ۱۶۲, ۱۷۵, ۱۷۷, ۱۹۴
کالونیسم..... ۳۱	عقل ۴۱, ۴۲, ۴۳, ۸۱
کانت..... ۵۷, ۱۰۱	عقلانی..... ۴۰, ۴۱
کنش انسانی. ۵, ۲۳, ۲۵, ۲۶,	عقلانیت ۴۱, ۴۲
۲۸, ۳۲, ۳۳, ۳۵, ۴۲, ۴۶,	علم اقتصاد .. ۹, ۱۱, ۱۸, ۲۹,
۵۳, ۵۴, ۵۵, ۱۸۴, ۱۸۶	۳۲, ۳۵, ۳۹, ۴۰, ۴۲, ۴۴,
کوتاه مدت .. ۸۳, ۹۶, ۹۷, ۹۸,	۴۶, ۵۲, ۵۳, ۵۴, ۵۵, ۵۶,
۱۴۱, ۱۵۵, ۱۷۷	۸۵, ۸۷, ۹۱, ۹۵, ۹۶, ۹۸, ۹۹
کینز ۹۷, ۹۸, ۱۲۳, ۱۳۷, ۱۷۶,	علوم اجتماعی ۲۳, ۲۴
۱۹۴	علوم تجربی ۱۳, ۲۳, ۲۴, ۲۵,
گایست..... ۶۰, ۶۱, ۵۸	۲۷, ۳۰, ۳۲, ۳۳, ۴۴, ۴۵,
گرشام..... ۸۷	۴۶, ۵۱, ۵۲, ۱۸۵, ۱۸۶
گوته..... ۲۷, ۱۰۱	علوم طبیعی..... ۲۳
	فردیت..... ۲۶, ۳۳

معرفت شناختی..... ۱۱، ۱۸	گوستاو کسل..... ۱۱۸
معرفت شناسی..... ۴۲	لایب نیتز..... ۴۳
معلومات نهایی و اصول	لوئیس پانزدهم..... ۹۷
موضوعه..... ۲۵، ۲۶	ماتریالیسم.. ۶۱، ۶۳، ۶۵، ۷۶،
مکتب بانکداری.. ۱۵۸، ۱۷۹	۷۹، ۹۲، ۱۰۱
مکتب تاریخی گری... ۳۵، ۳۶	مارکس.. ۲۰، ۴۷، ۵۷، ۵۸، ۵۹،
ملکه آنه..... ۹۳	۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶،
منگر..... ۸۱	۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲،
نات ویکسل..... ۱۶۰	۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸،
نازیسم..... ۱۰۱، ۱۰۲	۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۱۷۹، ۱۸۹
نجیب زادگان..... ۱۷۵	مارکسیسم..... ۹، ۵۷، ۷۹
نقره..... ۱۱۰، ۱۵۶، ۱۶۲	ماکس وبر..... ۳۱
نوآوری..... ۸۹، ۹۲	مالتوس..... ۱۴
نیودیل..... ۷۵، ۱۸۱، ۱۸۵	مالیات ۱۱۸، ۱۳۹، ۱۸۱، ۱۸۹
هگل..... ۲۰، ۵۷، ۵۸، ۵۹	مانیفست کمونیست ۶۸، ۷۰،
والراس..... ۸۱	۱۶۱
ویکستید..... ۲۷	مبادله.. ۱۶، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸،
یونان..... ۸۸	۴۹، ۸۱، ۹۱، ۱۴۳
	محمد مصدق..... ۹۶
	مطلوبیت نهایی..... ۸۲

